

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

BIAŁA PODLASKA

541

1. Nazwa

**BRAMA WJAZDOWA w zespole Akademii Bialskiej ob. Zespół Szkół
Ogólnokształcących im. J. Kraszewskiego**

69/2

2. Czas powstania

I. 70 XIX w.

4. Adres

21-500 Biała Podlaska, ul. Kraszewskiego 1

nr ewidencyjny działki – 2117/2, *Uwaga 10*
nr księgi wieczystej – [REDACTED]

11. Materiały graficzne

5. Przynależność administracyjna

województwo **lubelskie**

powiat **grodzki Biała Podlaska**

gmina **Biała Podlaska**

6. Współrzędne geograficzne

N 52° 1'56.38" E 23° 7'2.01"

7. Poprzednie nazwy miejscowości

Biała Radziwiłłowska

8. Właściciel i jego adres

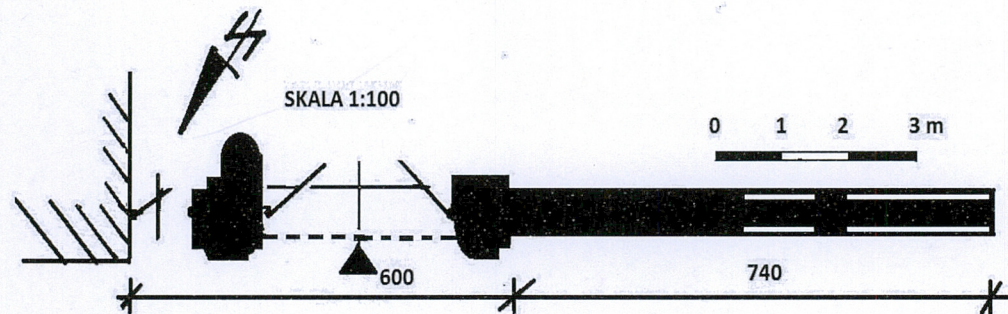
**Gmina Miejska Biała Podlaska
21-500 Biała Podlaska
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 3**

9. Użytkownik i jego adres

**Zespół Szkół Ogólnokształcących im. J.
Kraszewskiego w Białej Podlaskiej
21-500 Biała Podlaska ul. Kraszewskiego 1**

10. Formy ochrony

**Wpis do rej. zabytków A/162
z dn. 24.11.1986**

12. Historia

Akademia Bialska została ufundowana w 1628 r. przez bialskiego proboszcza kościoła św. Anny księdza Krzysztofa Wilskiego-Ciborowicza. Przebudowana z inicjatywy księżnej Katarzyny z Sobieskich Radziwiłłowej pomiędzy 1628 a 1650 r. Ponownie rozbudowana w 1840 r. oraz w l. 1866-1878. Zapewne z ostatnią przebudową należy wiązać z wzniesienie istniejącej do chwili obecnej bramy wjazdowej na teren Akademii Bialskiej. W 2008 r. przeprowadzono gruntowny remont zespołu, w trakcie którego odnowiono również bramę i pozostałości ogrodzenia.

13. Opis

Sytuacja: Brama wjazdowa wchodzi w skład zespołu Akademii Bialskiej, ob. Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. J. Kraszewskiego, składającego się z XVII-wiecznego budynku głównego założonego na planie zbliżonym podkowy oraz współczesnego budynku, połączonych krytym łącznikiem. Zespół zamknięty jest w kwartale zabudowy ograniczonym od północy ul. Warszawską, od wschodu ul. Kraszewskiego, od południa zabudową kwartału usytuowaną przy ul. Narutowicza, od zachodu ul. Zamkową. Brama wraz z fragmentarycznie zachowanym murem, pierwotnie otaczającym zespół, jest usytuowana w płn. części tj. od strony ul. Warszawskiej.

Materiał, konstrukcja: Filary bramy wymurowane zostały z cegieł ceramicznych pełnych, łączonych zaprawą cementowo-wapienną, obustronnie tynkowanych. Dwuskrzydłowe wrota wykonane są z metalowych pręseł o powtarzalnych wzorach. Filary oraz przylegający do nich pełny mur zakończone są blachą ocynkowaną w arkuszach, malowaną farbą antykorozyjną.

Brama: Niesymetryczna, dwuosiowa, rozpięta na filarach artykułowanych od frontu zdwojonymi pilastrami, zwieńczonych gzymsem o profilu ćwierćwałka, ujętego dwoma listwami, zwieńczone czworobocznymi czapami. Filary połączone są w górnej części łącznikiem z odcinkowo zamkniętymi podłęczami. Wrota bramne wykonane są z prętów o przekroju kwadratu, zakończonych czworobocznymi ostrzami, połączone dekoracją w formie dwóch pasów wypełnionych kołami. Filar wschodni wzmocniony jest od południa przyporą sięgającą 2/3 wysokości. Od wschodu do bramy przylega prostokątnie zamknięta furtka, z wrotami o analogicznej formie i dekoracji jak w bramie, połączona z budynkiem głównym, łącznikiem w formie spływu wolutowego. Od zachodu do bramy przylega fragment muru pełnego, z artykulacją na skraju z kształcie dwóch różnej wielkości prostokątnych wnęk.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
Nie dotyczy	Nie dotyczy	Brama wjazdowa	Brama wjazdowa
18. Stan zachowania		19. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
<p>Na tynku pokrywającym mur widoczne są spękania i ubytki tynku na znacznych połaciach, co szczególnie dotyczy partii przyziemia. Blacha na koronie muru miejscami ma przebarwienia farby ochronnej.</p>		<p>Brama wymaga położenia nowych tynków i wykonania izolacji.</p>	

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

21. Uwagi

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Bibliografia

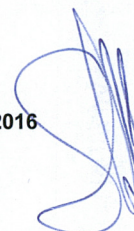
1. Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, powiat bialsko-podlaski, opr. K. Kolendo-Korczakowa, A. Oleńska, M. Zgliński, Warszawa 2006

24. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

tekst - **Jacek Studziński sierpień 2016**

plany, rysunki - **Jacek Studziński sierpień 2016**

fotografie - **Jacek Studziński sierpień 2016**

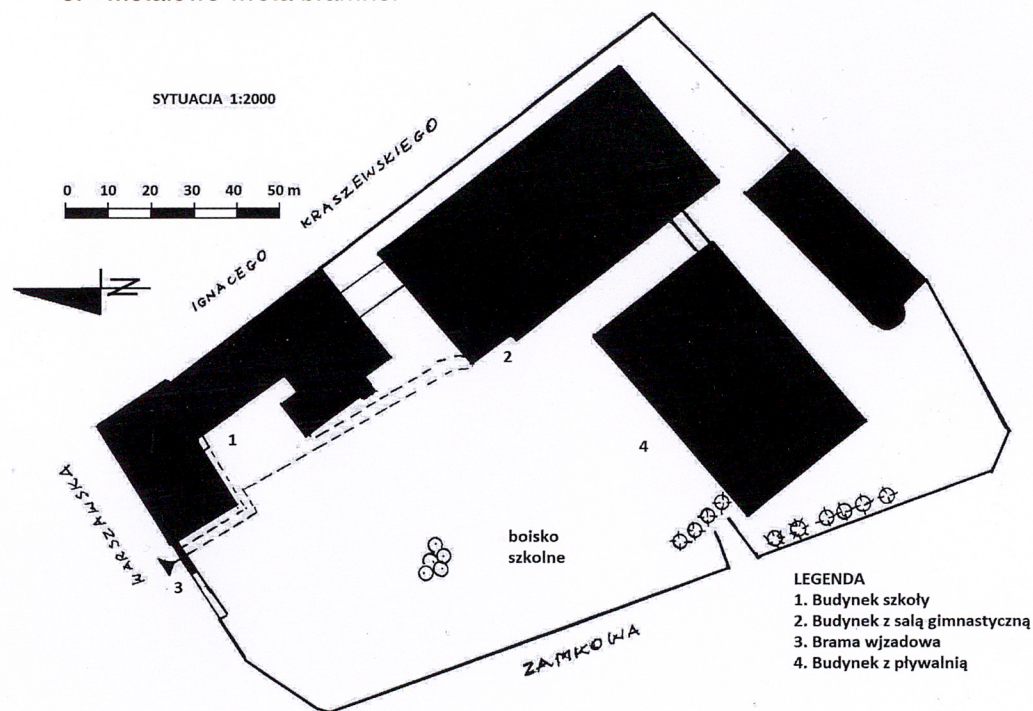
25. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

26. Załączniki

Wkładka nr 1

1. Miejscowość	Biała Podlaska	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	Biała Podlaska	AKADEMIA BIALSKA – BRAMA WJAZDOWA	FOTOGRAFIE,
3. Powiat	bialski		
4. Województwo	lubelskie		

1. Widok na bramę i mur od zach.
2. Widok na bramę od półn.
3. Fragment bramy - widok od poł.
4. Widok na bramę i mur od poł.
5. Metalowe wrota bramne.

2

3

4

5

